

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 33 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560

ตามที่คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ขึ้น ในวันที่ 29 มิถุนายน 2560 ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน จังหวัดเพชรบุรี นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพ ทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการตั้งตำแหน่งและรายนาม ดังต่อไปนี้

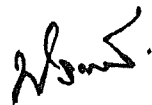
1	รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	ประธานกรรมการ
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	กรรมการ
3	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	กรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ	กรรมการ
6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยโทหญิง ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล	กรรมการ
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	กรรมการ
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล	กรรมการ
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเงิน ชื้อภักดี	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์	กรรมการ
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐ์ รัตนพงศ์ภิญโญ	กรรมการ
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทร์ทิพย์	กรรมการ
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	กรรมการ
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	กรรมการ
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา ศิริพิศ	กรรมการ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิยา บังเมฆ	กรรมการ

18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม	กรรมการ
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์	กรรมการ
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจน์วาที	กรรมการ
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	กรรมการ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์	กรรมการ
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	กรรมการ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวดา	กรรมการ
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	กรรมการ
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล	กรรมการ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตศักดิ์ พุดจระ	กรรมการ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	กรรมการ
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนภุต สังข์เฉย	กรรมการ
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณนันทน์ หอมสุต	กรรมการ
31	ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล	กรรมการ
32	อาจารย์ ดร. ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล	กรรมการ
33	อาจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต	กรรมการ
34	อาจารย์ ดร.เมษธาวิณ พลโยธี	กรรมการ
35	อาจารย์ ดร.โอชัญญา บัวธรรม	กรรมการ
36	อาจารย์ ดร.กฤษฎา พรประภา	กรรมการ
37	อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกต	กรรมการ
38	อาจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย	กรรมการ
39	อาจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครคะวณิชชา	กรรมการ
40	อาจารย์ ดร.ณัฐนา ลีพหรัตนรักษ์	กรรมการ
41	อาจารย์ ดร.ดวงกมล บุญแก้วสุข	กรรมการ
42	อาจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล	กรรมการ
43	อาจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย	กรรมการ
44	อาจารย์ ดร.ประเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ	กรรมการ
45	อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนันท	กรรมการ
46	อาจารย์ ดร.ปริญญา หุ่นโพธิ์	กรรมการ
47	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์	กรรมการ
48	อาจารย์ ดร.พนัชกร สิมะขจรบุญ	กรรมการ
49	อาจารย์ ดร.พลอย สุดอ่อน	กรรมการ
50	อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	กรรมการ
51	อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	กรรมการ
52	อาจารย์ ดร.ภาสนันท์ อัครวิทย์	กรรมการ

53	อาจารย์ ดร.รักษนก โสภาศิต	กรรมการ
54	อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทรธนะกุล	กรรมการ
55	อาจารย์ ดร.วงศ์ลัดดา วีระไพบุลย์	กรรมการ
56	อาจารย์ ดร.ศิระ ศรีโยธิน	กรรมการ
57	อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	กรรมการ
58	อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	กรรมการ
59	อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์	กรรมการ
60	อาจารย์ ดร.อรรถพงษ์ พิระเชื้อ	กรรมการ
61	อาจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร	กรรมการ
62	อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ	กรรมการ
63	อาจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	กรรมการ
64	อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	เลขานุการ
65	นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 47 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 (เพิ่มเติม)

ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ 33/2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ไปแล้วนั้น และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย มีคุณภาพทางวิชาการและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
(เพิ่มเติม) จำนวน 8 ราย ดังนี้

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ	กรรมการ
2	อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ	กรรมการ
3	อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์	กรรมการ
4	อาจารย์ ดร.เปรมฤดี จิตรเกื้อกุล	กรรมการ
5	อาจารย์ ดร.พงศ์สฎา เฉลิมกลิ่น	กรรมการ
6	อาจารย์ ดร.ระบิล พันภัย	กรรมการ
7	อาจารย์ ดร.วัชระ เวชประสิทธิ์	กรรมการ
8	อาจารย์ ดร.วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)
คณบดีคณะกรรมการจัดการ

วิถีชีวิต อัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
LIFESTYLE IDENTITY AND THE VALUE ADDED OF KOH KERD COMMUNITY, AYUTTHAYA PROVINCE.

จิตพนธ์ ชุมเกต¹ คัทลียา เหลือคณานันต์² และ นภาพิพย์ ทวีโชคสุขธำรง²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึกจำนวน 8 คน ได้แก่ อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสมาชิกภายในสหกรณ์ชุมชนเกาะเกิด โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะปรากฏการณ์วิทยา ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกิดมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ และยังคงเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ตำบลเกาะเกิดเพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีอาชีพที่เกิดจากงานอดิเรกของตนเอง อัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกิด ได้แก่ การเป็นชุมชนเล็ก ๆ ติดแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ท่ามกลางความวุ่นวาย มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย โสมสเดย์จากการมีส่วนร่วมของชุมชน วัดที่ได้รับความศรัทธาจากคนไทย ชนมไทยขึ้นชื่อที่ได้รับความนิยม และศูนย์การเรียนรู้ศิลปาชีพ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนโดยการก่อตั้งโสมสเดย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่สนใจและต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชนเกาะเกิด

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, อัตลักษณ์, การสร้างมูลค่าเพิ่ม

Abstract

The purposes of this research were to study Lifestyle Identity and The value added of Koh Kerd community, Ayutthaya Province. Data were collected via in-depth interviewing of 8 people i.e. ex-headman of Mu 5 village, Koh Kerd community, Ayutthaya Province and Koh Kerd Cooperative members. The methodology of the Qualitative research in Phenomenology. The results revealed that the most lifestyle of Koh Kerd community are lancer and became to farmers group and agricultural cooperative of Koh Kerd community to having supplementary occupation, have increasing income and having occupation from their own hobbies. The identity of Koh Kerd community are The small community next to Chao Phraya River in the midst of chaos but simple life, Homestay from community participation, Temple where receive the faith from a Thai, Thai renowned desserts are popular, and The Arts and Crafts learning center. The value added by establishment homestay for carry the tourists who interest and want to learn the lifestyle of people in Koh Kerd community.

Keywords: Lifestyle, Identity, The value added

¹ อาจารย์ ดร.ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. บทนำ

ประเทศไทย 4.0 เป็นแนวคิดที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 มิติสำคัญ คือ การเปลี่ยนจากการผลิตสินค้า โภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม การเปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิด และการเปลี่ยนจากเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559)

จากแนวคิดประเทศไทย 4.0 ทางรัฐบาลมีนโยบายที่สำคัญในการสนับสนุนเรื่องของกระบวนการผลิตที่เน้นใช้วัตถุดิบ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และนำมาพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า มีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ น่าสนใจ และมีรูปแบบเข้ากับยุคสมัยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย รวมทั้งมีการผลักดันผลิตภัณฑ์จากพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ ให้ก้าวสู่ตลาดสากลและเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ (จันทร์หา บวรณฤกษ์, 2549) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยว เพราะมีวัดเก่าแก่และสวยงาม มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีชุมชนหนึ่งตั้งอยู่ในอำเภอบางปะอิน นั่นคือ “ชุมชนเกาะเกิด” ซึ่งเป็นหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่ถือได้ว่าเน้นการบริการเป็นอย่างมาก มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก แต่ก็ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักด้วยเหตุที่ว่าเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่แทรกตัวอยู่อย่างสงบ พึ่งพาตัวเองได้ และยังมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนโดยการพัฒนาชุมชนให้ไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม โดยชุมชนจะมีโฮมสเตย์ (Homestay) สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวที่อยากจะมาเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง (ศิริลักษณ์ บางจริง, 2559) ภายในชุมชนจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้เลือกศึกษา เช่น การสอนวิธีการทำเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 การทำขนมไทยพื้นเมืองสูตรดั้งเดิม เช่น ขนมกง ขนมต้ม กะละแม เป็นต้น

ด้วยพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม เมื่อเวลาผ่านไปก็ส่งผลถึงบทบาทของชุมชนในการที่จะสร้างอัตลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของชุมชนอันเป็นภูมิปัญญาที่มีความโดดเด่นซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และควรค่าแก่การสืบสานถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลัง ฉะนั้นแล้วสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการปรับบุคลิกภาพของตนเอง การเข้าใจใกล้เข้าใจและเข้าถึง รู้จักชุมชนหรือท้องถิ่นอย่างถ่องแท้เพื่อที่จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และยังสามารถถ่ายทอด สืบสาน และ แก้ปัญหาในท้องถิ่นนั้นได้ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนด้วย (ณัฐชานันท์ กานนท์เกียรติกุล, 2557)

อย่างไรก็ตามชุมชนเกาะเกิดเป็นเพียงชุมชนเล็ก ๆ ที่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนจึงมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่ รวมถึงการโฆษณาและการทำการตลาดยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากบุคลากรภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุซึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำการตลาดและโฆษณา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิถีชีวิต อัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนที่มีกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่พอเพียงให้ศึกษาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชาวบ้านในชุมชนค้าขาย หรือทำงานบริการต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักจนทำให้ชุมชนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.2. เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิทยาการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ด้วยการใช้คำถามแบบปลายเปิด เป็นการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลกับผู้รู้และเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เปิดโอกาสผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นทุกแง่มุมเกี่ยวกับการทำธุรกิจและผู้วิจัยจะทำการซักถามข้อมูล ข้อเท็จจริง รายละเอียดที่สำคัญและน่าสนใจที่ตรงกับประเด็นที่ศึกษา ซึ่งจะได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ลึกและกว้าง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) โดยมีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อดีตผู้ใหญ่บ้านตำบลเกาะเกิด และสมาชิกในสหกรณ์ชุมชนเกาะเกิด ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้ทฤษฎี (Theoretical Sampling) ภายใต้อัตลักษณ์สำคัญคือ ผู้ที่ให้ข้อมูลต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้ในทฤษฎีที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556)

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีขั้นตอนดังนี้

1 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เกี่ยวกับการศึกษาวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และแนวความคิดประเทศไทย 4.0 ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเข้ามาช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ รวมทั้งนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนและกำหนดแนวคำถามไว้พอประมาณแบบหลวม (loosely structure) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มมีเครื่องมือในวิจัยประกอบด้วย

1 ผู้วิจัยเองนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมผัสผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวก่อนการลงพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยคือผู้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการแนะนำตนเองกับผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทักทายด้วยอัธยาศัยอันดี บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกข้อมูลเสียงจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง และความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบไม่มีโครงสร้าง ลักษณะคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์อันประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล (ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ขัดข้อง) พร้อมทั้งบ่อนคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตอัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ

3 เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถจดจำหรือจดบันทึกได้ทั้งหมด เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้มากที่สุดโดยไม่ตกหล่นและเพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล จำเป็นต้องมีเครื่องบันทึกเสียงที่มีคุณภาพ

4 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เพื่อเก็บข้อมูลภาพในบรรยากาศ ขั้นตอน และกระบวนการที่ดำเนินการในการสัมภาษณ์ อดีตผู้ใหญ่บ้านตำบลเกาะเกิด และสมาชิกในสหกรณ์ชุมชนเกาะเกิด

5 เครื่องมือที่ช่วยจดบันทึก คือ สมุดและปากกา สำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูดที่สำคัญ สภาพแวดล้อม บรรยากาศ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล

ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลการวิจัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เป็นวิธีการที่สะท้อนให้เห็นว่าข้อมูลหลักฐานและผลการวิจัยที่วิเคราะห์จากข้อมูลหลักฐานที่เก็บรวบรวมได้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ตรงกับความเป็นจริงมีการเปรียบเทียบจากมุมมองหลาย ๆ ด้าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผลการวิเคราะห์ ตลอดจนผลของการวิจัย โดยการตรวจสอบความถูกต้องการเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจได้ว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูง ข้อมูลด้านบุคคลตรวจสอบว่าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธี ทั้งวิธีการเก็บข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม โดยพิจารณาภิรยา ทำทางพฤติกรรม บรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อมาประกอบการแปลความหมายร่วมกับการถอดเทป และการเปรียบเทียบจากการใช้ทฤษฎีแนวคิดหลายๆ ชุดเพื่อเป็นกรอบแนวคิดหรือเป็นพื้นฐานของการทำความเข้าใจกับปัญหา การวางแผนเก็บข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์และอภิปรายผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและเพียงพอในการนำไปวิเคราะห์ ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ (สุภางค์ จันทวานิช, 2546)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการวิเคราะห์แบบเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นนำประเด็นหลักมาพิจารณาแยกออกเป็นประเด็นย่อย และหัวข้อย่อย นำมาวิเคราะห์ หาข้อสรุปแนวคิดที่ตรงประเด็นกับหัวข้อที่ศึกษา เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ความสัมพันธ์ พัฒนาการต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะได้

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเรื่อง “วิถีชีวิต อัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดอยุธยา” โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก มีผลการศึกษาดังนี้

ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นางลำพูน พรรณไว อายุ 71 ปี อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอายุวัฒนะ กิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่ ยาเม็ด ลูกกลอนสมุนไพร และขนมไทยชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกภายในสหกรณ์ชุมชนเกาะเกิดเป็นผู้ร่วมให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้อีกจำนวน 7 คน ซึ่งอาศัยและประกอบอาชีพภายในชุมชน คือทำขนมไทยขายทั้งในชุมชนและส่งออกขายนอกชุมชน และได้เปิดโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาพักผ่อน ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านภายในชุมชน

1. ความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกิด

ชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประวัติความเป็นมาคือในสมัยกรุงศรีอยุธยา พ่อค้าชาวจีน ล่องเรือสำเภาตามค้าขายตามบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อล่องมาถึงตำบลเกาะเกิดในปัจจุบันเกิดพายุพัดเรือสำเภาล่มกลางแม่น้ำเจ้าพระยาตรงหน้าวัดเชิงท่าในปัจจุบัน ทหารไม่สามารถกู้เรือสำเภาและสิ่งของต่าง ๆ ขึ้นมาได้ เมื่อเวลาผ่านไปทำให้บริเวณนั้นมีดินตะกอนทับถมจนเกิดเป็นเกาะอยู่กลางน้ำ ต่อมากรุงศรีอยุธยาแตก ชาวบ้านอพยพลงมาทางท้ายแม่น้ำเจ้าพระยา และมาแผ้วถางที่ดินเพื่อใช้ในการทำมาหากิน ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียกชาวบ้านที่อาศัยบริเวณเกาะนี้ว่า “ชาวเกาะเกิด” จนกลายเป็นชื่อตำบลในปัจจุบันของชุมชนตำบลเกาะเกิด ซึ่งเดิมตำบลเกาะเกิดเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอพระราชวัง (อำเภอบางปะอินในปัจจุบัน) จังหวัดกรุงเก่า (พระนครศรีอยุธยา)แบ่งการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1-9 ต่อมาได้แยกหมู่ที่ 8 และ 9 ไปขึ้นอยู่กับตำบลสนามไชย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันตำบลเกาะเกิดจึงมีเขตการปกครองจำนวน 7 หมู่บ้าน และได้รับการยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกิดเมื่อปี พ.ศ. 2540

ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ มีการทำอาชีพเกษตรกรรมบ้างเล็กน้อย เนื่องจากปี พ.ศ. 2505 มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับตำบลเกาะเกิด ทำให้ชาวบ้านเลิกทำการเกษตรและหันไปทำงานโรงงานกันมาก เพราะนอกจากโรงงานทำกระดาษบางปะอินแล้วยังมีโรงงานไม้และโรงงานอื่น ๆ มาตั้งกันเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน การทำงานรับจ้างจะต้องทำทุกวัน มีรายได้เป็นสัปดาห์ หรือรายได้ต่อเดือนที่แน่นอน แต่ทำให้ชาวบ้านขาดความร่วมมือหรือพึ่งพาอาศัยกันต่างจากการทำการเกษตร เช่น ทำนา จะมีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน แต่อาชีพรับจ้างเป็นลักษณะต่างคนต่างทำไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกัน ทำให้ขาดความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันภายในชุมชน ถึงแม้วิถีชีวิตของชาวบ้านจะเปลี่ยนไปแต่ก็มีส่วนที่ยังคงเหลือวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามไว้ เช่น การทำขนมที่มีการรดกทอดมายังรุ่นลูกหลาน และยังเกิดการรวมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และสหกรณ์ตำบลเกาะเกิด เพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพที่เกิดจากงานอดิเรกของตนเอง

2. อັถลัษณั์ของขุมนขน

จากการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจกับชุมชนเกาะเกิดมากกว่าแต่ก่อน โดยสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยว คืออັถลัษณั์ของขุมนขนเกาะเกิด ดังต่อไปนี้

1. นางลําพูนมองว่าการเป็นขุมนขนเล็ก ๆ ที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยาโดยแทรกตัวอยู่ท่ามกลางความวุ่นวาย แต่ภายในขุมนขนมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ไม่วุ่นวายเหมือนในเมืองเป็นคุณลักษณะของเกาะเกิด ชาวบ้านในขุมนขนใช้ชีวิตแบบพอเพียงพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมถึงการช่วยกันพัฒนา สร้างรายได้ให้กับขุมนขนจนทำให้เกาะเกิดกลายเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ดังตามไปด้วยธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและน่าสนใจ

2. โสมสเด็ยจากการมีส่วนร่วมของขุมนขน เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านที่ตั้งใจจะพัฒนาขุมนขนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจะรักษา และดำรงต่อไปในอนาคต รวมไปถึงต้องการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่ยื่นชอบธรรมชาติ ต้องการที่จะพักผ่อน ซึมซับบรรยากาศริมแม่น้ำเจ้าพระยาแก่นักท่องเที่ยว ในปัจจุบันโสมสเด็ยเกาะเกิดมีทั้งหมด 11 หลัง โดยสามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้จำนวน 100 คน

3. วัดที่ได้รับความศรัทธาจากคนไทย ขุมนขนเกาะเกิดมีวัดที่ได้รับความศรัทธาทั้งจากคนไทยและภายนอก คือ “วัดเชิงท่า” ซึ่งเป็นวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะเกิด เป็นวัดที่มีท่าเรืออยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2225 ในสมัยอยุธยาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาประมาณ พ.ศ. 2230 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร ต่อมาได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา ในเรื่องของการศึกษาทางวัดได้มีการเปิดสอนพระปริยัติธรรมเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2507 นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนประถมศึกษาของทางราชการซึ่งมีอาคารเรียน 2 อาคาร และอนามัยตำบลของทางราชการ ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตพื้นที่ของวัด ภายในวัดจะมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์กว่าร้อยปีไว้ให้สักการะ อีกทั้งยังมีต้นตะเคียนและต้นโพธิ์เก่าแก่มที่มีขนาดใหญ่ถึงเจ็ดคนโอบ

และอีกหนึ่งวัดคือ “วัดพญาญาติ” ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะเกิด วัดนี้มีถนนชลประทานและลำคลองเป็นขอบเขตวัด สร้างขึ้นประมาณเมื่อปี พ.ศ. 2100 ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ห่าง 500 เมตร วัดพญาญาตินี้เป็นวัดพี่น้องกับวัดพระญาติการาม ต.ไผ่ลิง อ.พระนครศรีอยุธยา เพราะผู้สร้างวัดเป็นพี่น้องกัน มียศเป็นพระยาเหมือนกันในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านมักเรียกว่า “วัดนอก” ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2110 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 200 เมตร ยาว 688 เมตร ในเรื่องของการศึกษาทางวัดได้มีการเปิดสอนพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณรตลอดมาเป็นประจำตั้งแต่ พ.ศ. 2507 นอกจากนี้ยังมีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพและห้องสมุดตั้งอยู่ภายในบริเวณของวัดอีกด้วย

ชาวบ้านเกาะเกิดมีความศรัทธาใน “หลวงพ่อดำ” พระพุทธรูปเก่าแก่กว่า 300 ปี ที่วัดพญาญาติ ซึ่งองค์จริงด้านในจะเป็นทองแท้ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ใครมีเรื่องทุกข์ใจจะมาบนหลวงพ่อดำก็จะสัมฤทธิ์ผล ในวัดนี้ยังมีอุโบสถเป็นรูปเรือสำเภาโบราณและด้านหน้าอุโบสถมีต้นมะขามเก่าแก่ร้อยปี ตามประวัติว่ารัชกาลที่ 5 ทรงปลูกไว้ เพราะท่านเคยเสด็จมาที่วัดนี้และทรงเลื่อมใสในหลวงตาอิน เจ้าอาวาสวัดในสมัยนั้น ปัจจุบันนี้ได้มีการพบพระพุทธรูปที่ลอยมาติดตาศ่ายขึ้นมาประมาณ 2-3 องค์ จึงทำให้กลายเป็นตำนานเล่าขานของชื่อเกาะเกิดขึ้นมา เกาะเกิดจึงเป็นเกาะที่มีเรื่องราวมากมาย ที่ต่างเล่าสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

4. ขนมไทยขึ้นชื่อที่ได้รับความนิยม จากการสอบถามกับชาวบ้านภายในขุมนขน กล่าวว่ามี 2 อย่างคือ ข้าวยาคุ เป็นขนมที่ขึ้นชื่อของขุมนขนเป็นอย่างมาก เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการทำนานมาก โดย ข้าวยาคุ เป็นคำเรียกของกินอย่างหนึ่ง คำว่า “ยาคุ” เป็นคำภาษาบาลี แปลว่า ข้าวต้ม ในภาษาไทยใช้เรียกของกินที่ทำด้วยข้าวอ่อนที่ใกล้จะเก็บ

เกี่ยวได้แล้วมาตำทั้งรวงให้เมล็ดข้าวแตกออกจะได้น้ำข้าวที่เป็นสีขาวขุ่นเติมน้ำและกรองน้ำข้าวออกจากเปลือกและกาก นำไปตั้งไฟอ่อน ๆ กวนจนข้าวสุก มีลักษณะเป็นแป้งเปียกนุ่ม ๆ ใส่น้ำตาลทราย (อาจปรุงแต่งด้วยเนื้อมะพร้าวอ่อนด้วยก็ได้) กินเป็นขนม เนื่องจากข้าวยาคุทำด้วยข้าวที่เกี่ยวมาใหม่และยังเป็นข้าวที่อ่อนอยู่จึงมีความอ่อนนุ่มและมีกลิ่นหอม หาทานได้ยากมากในปัจจุบัน และขนมที่ขึ้นชื่อของชุมชนอีกอย่างคือ ขนมกง เป็นขนมโบราณ เดิมมีชื่อว่า ขนมกงเกวียน เนื่องจากมีรูปร่างคล้ายล้อเกวียนจะมีการทำสองขนาด ขนาดเล็กจะเป็นขนาดที่ไว้กินเล่นปกติ แต่ถ้าหากทำเป็นขนาดใหญ่จะนิยมใช้ในงานมงคลต่าง ๆ เช่น งานแต่งงานหรืองานแห่ขันหมาก เพื่อเป็นสิริมงคลแก่คู่บ่าวสาว

5. ศูนย์การเรียนรู้ศิลปาชีพ โดยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพของราษฎรในประเทศเป็นอย่างมาก พระองค์ได้ทรงมีรับสั่งให้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพแห่งใหม่ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรมของทุกภาค ซึ่งจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยให้คงอยู่สืบไป โดยทรงให้เล็งหาสถานที่ที่ไม่ใกล้ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานได้พิจารณาเลือกพื้นที่บริเวณตำบลเกาะเกิด อำเภอปางประอินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นสถานที่ก่อสร้างศูนย์ศิลปาชีพแห่งใหม่ และได้จัดสรรเนื้อที่ออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ พื้นที่ทำเกษตรกรรม กลุ่มอาคารพิพิธภัณฑ์ กลุ่มอาคารฝึกงาน ที่พักอาศัยของสมาชิกศิลปาชีพและกลุ่มหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงการดำเนินกิจกรรม และการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ ภายในโครงการเป็นไปตามการกำหนดสัดส่วนของพื้นที่ที่ได้วางแนวทางไว้อย่างชัดเจน

สำหรับกิจกรรมที่เห็นผลสำเร็จประกอบด้วยหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเจตนารมณ์ในการก่อตั้งหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นมาเนื่องมาจากการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเล็งเห็นถึงปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินในภาคหน้าเนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ผืนดินยังคงมีจำนวนเท่าเดิมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่ทำกินในอนาคต พระองค์จึงทรงให้หาต้นแบบ (Model) ในการทำมาหากินที่จะช่วยให้ราษฎรสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ โดยดำเนินการมาแล้วกว่า 8 ปี บนเนื้อที่ประมาณกว่า 70 ไร่ ปัจจุบันมีครัวเรือนจำนวน 21 ครัวเรือนใช้อาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคงปกครองดูแลกันเองโดยมีผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่หัวหน้าหมู่บ้าน หลักสำคัญของสมาชิกคือ ต้องอยู่ร่วมกันด้วยดี ทั้งยังมีการดำเนินงานที่มีความหลากหลายคือน้ำข้าว พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมปทุม ข้าวขาวตาแห้ง เป็นต้น พืชไร่ ไม้ผล มีการปลูกไว้หลากหลายชนิด เช่น กล้วย มะม่วง มะพร้าว น้ำหอม ขนุน กะทอน ทุเรียน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังพยายามที่จะทำการรวบรวมสายพันธุ์กล้วยและทุเรียนไว้มากมายหลายสายพันธุ์ พืชผักสวนครัว ปลูกในลักษณะหมุนเวียนตามความต้องการของตลาด อาทิเช่น พริก มะเขือ แตงกวา ค่ะน้า เป็นต้น โดยมีการปลูกทั้งแปลงเพาะปลูก และปลูกแซมตามร่องสวน ซึ่งถือเป็นผลผลิตหลักให้แก่โครงการในปัจจุบัน งานไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในการประดับตกแต่งพื้นที่

ศูนย์ศิลปาชีพนี้จะมีผลิตภัณฑ์ออกวางจำหน่ายภายใต้ชื่อของศิลปาชีพเกาะเกิด ที่ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของโครงการริมถนนสายเอเชียฝั่งขาเข้าซึ่งรายได้นับล้านบาทแต่ก็มีค่าใช้จ่ายที่มากเท่าตัวถึง 2 ล้านบาท ศูนย์ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งเมื่อแล้วเสร็จจะเป็นสถานที่รวบรวมเหล่าช่างศิลปาชีพหลายแขนงรวมทั้งผลงานอันทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

3. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนโดยการก่อตั้งโฮมสเตย์ โดยโฮมสเตย์เกาะเกิดก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2534 เกิดจากการร่วมมือกันภายในชุมชน ผู้ริเริ่มการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้เสริมให้กับ

คนในชุมชน คือ นางลำพูน พรรณไวย อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ตำบลเกาะเกิด จนทำให้ชุมชนเกาะเกิดพัฒนาขึ้นเป็นชุมชนแห่งการท่องเที่ยว มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจและต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน

การจัดการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์บ้านเกาะเกิดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน ดำเนินการในลักษณะของกลุ่ม โดยสมาชิกในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ และเป็นเจ้าของกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกัน มีการจัดการที่เป็นระบบ และเป็นธรรม สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในฐานะเจ้าบ้านที่ดีด้วยการทักทายนักท่องเที่ยว ช่วยการดูแลเก็บขยะมูลฝอยตามถนน แม่น้ำลำคลองให้ดูสะอาด ตลอดจนช่วยกันปรับภูมิทัศน์บริเวณหน้าบ้านของตนและที่ส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการประชุม ช่วยกันสอดส่องยาเสพติดในชุมชนจนได้รับเลือกให้เป็นครอบครัวสานใยรัก

ประเภทของห้องพักจะมีสองแบบให้นักท่องเที่ยวเลือกพัก คือ ห้องพัดลมและห้องแอร์ ซึ่งมีราคาถูก ห้องพัดลมจะอยู่ที่คิโนละ 150 บาทต่อคน และห้องแอร์จะอยู่ที่คิโนละ 250 บาทต่อคน รายได้จากการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริมส่วนหนึ่งของคนในชุมชนเท่านั้น โดยปกติแล้วคนในชุมชนจะมีรายได้หลักของตนเองในการประกอบอาชีพรับจ้าง ทำไร่นา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ หรือค้าขาย เมื่อมีนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาพักที่โฮมสเตย์ ชาวบ้านจึงจะสละเวลาละหน้าที่เพื่อมาจัดเตรียมบ้านพัก เตรียมสิ่งของให้พร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพัก

นางลำพูนกล่าวว่าโฮมสเตย์ที่นี่จะไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรมากนักในด้านของความเป็นอยู่การใช้ชีวิต โดยนักท่องเที่ยวที่มาพักอาศัยกับชาวบ้านชุมชนเกาะเกิด นักท่องเที่ยวจะนอนห้องหนึ่ง ส่วนตัวเจ้าของบ้านจะนอนพักอีกห้องเป็นห้องที่อยู่ติดกันภายในตัวบ้านให้ได้บรรยากาศและความรู้สึกเหมือนว่าเป็นญาติพี่น้องกัน ครอบครัวเดียวกัน ด้านของอาหารการกิน เจ้าของบ้านหรือเจ้าของโฮมสเตย์ที่พักจะเป็นคนประกอบอาหารให้ทานด้วยตนเอง อาจเป็นกับข้าวพื้นบ้าน สองสามอย่างหรือมากกว่านั้นตามความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปพัก และแต่ละบ้านจะมีการสอนทำขนมไทยตามความถนัดของเจ้าของบ้านซึ่งเป็นสูตรเฉพาะของคนในพื้นที่

ปัจจุบันโฮมสเตย์เกาะเกิดมีทั้งหมด 11 หลัง สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 100 คน มีบรรยากาศร่มรื่น เย็นสบาย และเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน ไม่ว่าจะมาเป็นหมู่คณะ หรือมากับครอบครัว ผู้ที่ชื่นชอบความเป็นธรรมชาติ สามารถมาพักได้ที่นี้ ที่พักสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และชาวบ้านที่คอยดูแล ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“วิถีชีวิต อัตลักษณ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาวิถีชีวิต อัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกิด และเพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนเกาะเกิด จังหวัดอยุธยา ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นางลำพูน พรรณไวย อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอายุวัฒนะ กิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่ ยาเม็ดลูกกลอนสมุนไพร และขนมไทยชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกภายในสหกรณ์ชุมชนเกาะเกิด เป็นผู้ร่วมให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้อีกจำนวน 7 คน เก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ มีการทำอาชีพเกษตรกรรมบ้างเล็กน้อย เนื่องจากปี พ.ศ. 2505 มีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับตำบลเกาะเกิด โดยเฉพาะหมู่ที่ 5 ทำให้ชาวบ้านเลิกทำการเกษตรและหันไปทำงานโรงงานกันมาก แต่ถึงแม้วิถีชีวิตของชาวบ้านจะเปลี่ยนไปแต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังคงเหลือวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามไว้ เช่น การทำขนมที่มีการตกทอดมายังรุ่นลูกรุ่น

หลาน มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลเกาะเกิดได้ทำการรวมกลุ่มกันเพื่อให้แม่บ้านมีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับที่ สิทธิชัย บุตรสีพร (2551) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมชุมชนไม่สามารถมองแบบหยุดนิ่งได้ เนื่องจากมันเป็น รูปแบบความสัมพันธ์ของสังคมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากปัจจัยภายในและนอกชุมชน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิ ประเทศและเงื่อนไขทางสังคมที่ดำรงอยู่ในเวลานั้น รวมถึงระดับของเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมา ซึ่งมีการจัดการ ความสัมพันธ์ในระดับที่แน่นอนจนกระทั่งเกิดการแย่งชิงทรัพยากรโดยอำนาจรัฐตามแบบแผนของระบบเศรษฐกิจทุน นิยม วัฒนธรรมชุมชนก็เริ่มเปลี่ยนแปลงแต่ก็ยังดำรงอยู่มาทุกยุคทุกสมัย โดยภายในชุมชนยังมีอัตลักษณ์ที่หลากหลาย คือ ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยชาวบ้านต้องการช่วยกันพัฒนาชุมชนด้วยการช่วยกันจัดทำ โฮมสเตย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน ทำให้ชุมชนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทั้งวัดเชิงท่าและวัดพญาญาติ ซึ่งเป็น วัดที่อยู่ภายในชุมชนและมีประวัติที่ยาวนานโดยมีเรื่องเล่า ตำนาน และความเชื่อสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งยังมี ชนบทไทยโบราณที่หาากันได้ยากอย่าง ข้าวยาคุ และขนมกง ที่ชาวบ้านในชุมชนยังอนุรักษ์ไว้ให้เป็นชนมประจำชุมชน รวมทั้งภายในพื้นที่ชุมชนยังมีศูนย์การเรียนรู้ศิลปาชีพของชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการทำอาชีพเกษตรกรเพื่อ ดำรงชีพ จากผลการศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ชุมชนในแง่มุมต่าง ๆ สิ่งที่น่าสนใจเห็นความเป็นชุมชนเกาะเกิดมากที่สุดคือ การเป็นชุมชนไทยดั้งเดิมที่มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนา และการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายริมแม่น้ำเจ้าพระยาจากที่กล่าว มาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนของชาวบ้านที่เห็นได้ชัดเจนคือ การรวมตัวกันของชาวบ้านเพื่อ จัดทำโฮมสเตย์ โดยดำเนินการในลักษณะของกลุ่ม โดยสมาชิกในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ และเป็นเจ้าของ กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกัน มีการจัดการที่เป็นระบบและเป็นธรรม สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในฐานะเจ้า บ้านที่ดีด้วยการทักทายนักท่องเที่ยว ช่วยการดูแลเก็บขยะมูลฝอยตามถนนหรือ แม่น้ำลำคลองให้ดูสะอาด ตลอดจน ช่วยกันปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณหน้าบ้านของตนและที่ส่วนรวม แต่อย่างไรก็ตามการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนก็ควรจะมี การพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทั้งชุมชน สอดคล้องกับที่ วารุณี สุนทรเจริญนนท์ (2556) กล่าวว่า ในการ "สร้างมูลค่าเพิ่ม" มิใช่มีแค่เพียงการออกแบบผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่โอกาสอันน้อยในทั้งกระบวนการ บางกรณีอาจจะเน้นในจุดเดียว แต่ บางกรณีอาจต้องกระทำในหลาย ๆ จุดไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ผลสำเร็จสุดท้าย คือการได้ผลิตภัณฑ์และบริการที่มี "คุณค่าเพิ่ม" สำหรับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า "ชุมชนเกาะเกิด" เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แต่ยังไม่ได้รับความนิยมนมาก ด้วยเหตุ ที่ว่าเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นจังหวัดเก่าแก่ และมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย อีกทั้ง ผู้คนในชุมชนเกาะเกิดเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ และสูงอายุ จึงไม่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ดังนั้น คนในชุมชนควร พิจารณาตามข้อเสนอแนะดังนี้

1. ช่องทางการติดต่อออนไลน์ ควรเพิ่มช่องทางออนไลน์ในการติดต่อเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกห่างไกลจาก ชุมชนเกาะเกิด เพิ่มการโต้ตอบแบบออนไลน์เพิ่มความสะดวกสบายในการสอบถามหรือติดต่อที่พักโฮมสเตย์และให้ ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศโดยทำเป็น 2 ภาษาหรือมากกว่านั้น

2. ควรให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ของชุมชน ในด้านการเป็นชุมชนเล็ก ๆ ดัดแม่น้ำเจ้าพระยาที่แทรกตัวอยู่ ท่ามกลางความวุ่นวาย แต่ภายในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ชุมชนด้วยการก่อตั้งโฮมส เตย์ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวนึกถึงและจำชุมชนเกาะเกิดได้

3. ควรให้ความสำคัญกับสื่อบุคคล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ครู อาจารย์ และนักเรียน โดยการจัดอบรมให้มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการต้อนรับและให้บริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งให้ความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

4. สร้างจิตสำนึกให้แก่ลูกหลานรุ่นใหม่ ให้มีความหวงแหน และรักบ้านเกิด กล้าที่จะถ่ายทอดความรู้ ความเป็นมาของชุมชนเกาะเกิด ให้เป็นที่รู้จักต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาผู้คนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถ และกล้าแสดงออกในการถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนเกาะเกิด ให้เป็นที่ยอมรับและจดจำจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันชุมชนเกาะเกิดยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากในปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่ในชุมชนกล้าถ่ายทอดความรู้และเรื่องราว สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันที่มีลักษณะคล้ายกับชุมชนเกาะเกิด แต่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- จันทร์หา บวรณฤกษ์. (2549). กรมส่งออกต้นแผนเพิ่มศักยภาพโอทอปสู่สากล. สืบค้น 12 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9490000070165>
- ณัฐชานันท์ กานนท์เกียรติกุล. (2557). อัตลักษณ์ ภูมิปัญญา เพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ไทย. สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://thaispplus12.wordpress.com/2014/12/15/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%93%E0%B9%8C-%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%8D%E0%B8%B2-%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B9%88/>
- วารุณี สุนทรเจริญนนท์. (2556). สร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการการสร้างสรรค์ไม่ยากอย่างที่คิด. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2560, จาก https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj4m6bw_sLPSAhUKTo8KHZOiAHgQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.amexteam.com%2Fresources%2Fhelper%2Feditor%2Fupload%2Fknowledge%2F1%2F01_.pdf&usq=AFQjCNGBc0WuOEQikbOof41BJTzvsXXRzg&sig2=AluqJUtfedOS5hV9y89qzw&bvm=bv.148073327,d.c2l&cad=rja
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา:กรณีศึกษาต่อการศึกษาทศวรรษที่21. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศิริลักษณ์ บางจริง. (2559). “เกาะเกิด” มาเกิดแล้วจะเกิดอารมณ์ดีมีความสุข. สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://lisaguru.com/lifestyle/g20049/>
- สิทธิชัย บุตรสีไพร. (2551). แนวคิดพัฒนาชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/135326>
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์เฟื่องฟ้าพรินติ้ง จำกัด
- สุภางค์ จันทวานิช. (2546). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพพิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). ประเทศไทย 4.0 โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจใหม่. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2 พฤษภาคม 2559.